

Generalne Spotkanie Międzynarodowej Komisji Mikroflory Paleozoiku CIMP 2010 Warszawa–Kielce, 13–19.09.2010

W dniach 13–16 września 2010 r. w Warszawie odbyło się generalne spotkanie Międzynarodowej Komisji Mikroflory Paleozoiku (*Commission Internationale de Microflore du Paléozoïque* – CIMP), z tematem wiodącym *Palynology and its possibilities: record of climate and environmental changes*. Konferencja została zorganizowana przez Instytut Nauk Geologicznych Polskiej Akademii Nauk, Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy, Oddziały Świętokrzyski i Górnośląski oraz Instytut Nauk Geologicznych Uniwersytetu Wrocławskiego. Komitet Organizacyjny tworzyli: Monika Masiak, Marzena Oliwkiewicz-Miklasińska, Marzena Stempień-Sałek z ING PAN, Anna Fijałkowska-Mader, Monika Jachowicz-Zdanowska, Jan Malec, Zbigniew Szczepanik, Wiesław Trela z PIG-PIB oraz Anna Górecka-Nowak z ING Uniwersytetu Wrocławskiego.

Generalne spotkania CIMP organizowane są co 4 lata, poprzednie odbyło się w Pradze we wrześniu 2006 r. Podczas spotkania praskiego padła propozycja, żeby kolejne również miało miejsce w Europie Środkowej, co skłoniło grupę polskich uczestników spotkania do wstępnej deklaracji zorganizowania Generalnego Spotkania CIMP 2010 w Polsce. Na lokalizację rozważano Kraków lub Warszawę, ostatecznie wybrano stolicę, biorąc pod uwagę fakt, że w minionych latach w Krakowie odbyły się dwie duże, międzynarodowe konferencje geologiczne z licznym udziałem palinologów: *XIII International Congress on Carboniferous and Permian* w 1995 r. oraz *5th European Palaeobotany-Palynology Conference* w 1998 r.

W konferencji uczestniczyło około 70 osób z 20 krajów (Arabia Saudyjska, Belgia, Chiny, Czechy, Francja, Hiszpania, Indie, Iran, Irlandia, Niemcy, Norwegia, Oman, Pakistan, Polska, Portugalia, Rosja, Stany Zjednoczone, Szwecja, Włochy, Wielka Brytania). Lista czynnych uczestników z afiliacjami i adresami mailowymi dostępna jest na stronie konferencji http://www.ing.pan.pl/CIMP-2010/Graph_Attach/CIMP-2010_list.pdf.

Oficjalnego otwarcia spotkania dokonali: dyrektor Instytutu Nauk Geologicznych PAN prof. dr hab. Marek Lewandowski, prezydent CIMP dr John E. Marshall z Uniwersytetu Southampton oraz profesor Maurice Streeł z Uniwersytetu w Liège, jeden z założycieli Międzynarodowej Komisji Mikroflory Paleozoiku. Sesje naukowe – referatowe i posterowa – trwały 3 dni i przewodniczyli im kolejno: John E. Marshall, Maurice Streeł, Kenneth Higgs, Patricia Gensel i Charles H. Wellman. W pierwszej sesji naukowej przedstawiono referaty zaproszone, wygłosili je prof. dr hab. Józef Kaźmierczak z Instytutu Paleobiologii PAN (referat pt. *Acritarchs: a fresh look at the old stuff* we współautorstwie z dr Barbarą Kremer) oraz dr Øyvind Hammer z Muzeum Historii Naturalnej Uniwersytetu w Oslo (referat pt. *Palynological data analysis – modern methods and how to use them*). W kolejnych sesjach dedykowanych palinologii prekambriu, starszego paleozoiku, młodszego paleozoiku i taksonomii, swoje referaty przedstawili:

- ❑ Małgorzata Moczydłowska-Vidal – *Proterozoic acritarchs and divergences of green algae*;
- ❑ Hartmut Jäger, Guy H. Spence, Thilo Bechstädt – *Palynology of glacial intervals in the Neoproterozoic of Namibia – new facts on Snowball Earth*;
- ❑ Monika Jachowicz-Zdanowska – *Palynological investigations of the Proterozoic-Cambrian succession in the Małopolska Blok (southern Poland)*;
- ❑ Thijs R. A. Vandenbroucke, Howard A. Armstrong, Mark Williams, Florentin Paris, Jan A. Zalasiewicz, Koen Sabbe, Jaak Nölvak, Thomas J. Challands – *Zooplankton biotopes, climate belt contraction and polar front shift towards the glacial maximum of the Early Palaeozoic icehouse*;
- ❑ Brian E. Pedder – *Large spinose acritarchs (LSAs) from Cambrian Laurentian sediments in the USA*;
- ❑ Wenhui Wang, Jacques Verniers – *Chitinozoans in *Adelograptus tenellus* graptolite zone of the Late*

Ryc. 1. Uczestnicy konferencji. Fot. A. Wilamowski

Tremadocian (Early Ordovician) from Yiyang, South China;

- Hareshwar Narain Sinha, Jacques Verniers, Thijs R.A. Vandenbroucke – *First report of Ordovician Chitinozoans from the Shiala Formation of Tethys Himalaya, India;*
- Mohammad Ghavidel-syooki – *Biostratigraphy and Paleogeography of Ordovician Strata, in Kabirkuh well#1, in Lurestan area, Southwestern Iran;*
- Mutasam Al-Ghammari – *Ordovician-Silurian palynology of Oman;*
- Jacques Verniers, Monika Masiak – *Silurian chitinozoans from the Pragowiec Ravine, Holy Cross Mountains, Poland and calibration with the graptolite biozonation;*
- Nuno Vaz, Florentin Paris, J. Tomás Oliveira – *Chitinozoans of Upper Silurian of Amêndoa – Mação Syncline;*
- Kenneth Higgs, B.P.J. Williams – *Palynology and palaeoenvironments of the Silurian rocks of the Dunquin Inlier, Dingle Peninsula, Co. Kerry;*
- Gilda Lopes, Nuno Vaz, António J.D. Sequeira, José M. Piçarra, Paulo Fernandes, Zélia Pereira – *Palynomorphs from the Gorstian (Silurian) of Sazes Formation (Buçaco Syncline), Central Iberian Zone, Portugal – Preliminary results;*
- Charles H. Wellman, Patricia G. Gensel, Wilson A. Taylor – *Late Silurian-Early Devonian palaeophytogeographical differentiation: the French/Spanish connection;*
- Patricia G. Gensel, Charles H. Wellman, Wilson A. Taylor – *Ultrastructure of in situ spores of Early Devonian Lycophytina;*
- Zelia Pereira, J. X. Matos, Paulo Fernandes, J.T. Oliveira – *Palynostratigraphic study of the Caveira mine (NW sector of the Iberian Pyrite Belt, Portugal);*
- Wilson A. Taylor, Charles H. Wellman, Patricia G. Gensel – *What can spore wall ultrastructure tell us about affinity and evolution of the Devonian form genera Emphanisporites and Camarozonotriletes?;*
- John E. Marshall, Huaicheng Zhu, Charles H. Wellman, Yi Wang, C.M. Berry – *Archaeoperisaccus;*
- Jiří Bek, Tania Dimitrova – *Taxonomy and stratigraphic importance of the Carboniferous miospore genus Vestispora;*
- Jenny Brittain – *Palynological biostratigraphy and correlation of Tournaisian (Mississippian) synsedimentary deformation and reworking events in southern Ireland and South Wales;*
- Janine Pendleton – *Palaeobotanical investigation of a neglected coalfield: the Coalpit Heath Basin of the Bristol Coalfield;*
- Irfan U. Jan, Michael H. Stephenson – *Palynology of the ?glacigenic Carboniferous Tobra Formation of Pakistan;*
- Paulo Fernandes, Joaquim Luís, Sandra Rodrigues, Manuela Marques, Bruno Valentim, Deolinda Flores – *The Measurement of Vitrinite Reflectance using Matlab.*

Ostatnia sesja konferencji była poświęcona sprawom organizacyjnym. Prezydent John E. Marshall przedstawił sprawozdanie z działalności CIMP w czasie jego kadencji i zaprezentował kandydatury na przyszłego prezydenta

komisji oraz zreferował stan finansów CIMP w zastępstwie nieobecnego skarbnika dr. Philippa Steemansa. Jacques Verniers, Zélia Pereira i John E. Marshall przedstawili raporty z działalności podkomisji Chitinozoa, Sporowo-Pyłkowej i Akritarchowej. Sesję organizacyjną zakończyła prezentacja zdjęć z ubiegłorocznego spotkania Podkomisji Sporowo-Pyłkowej w Faro w Portugalii, autorstwa Zélii Pereiry.

Dużym zainteresowaniem cieszyła się popołudniowa sesja posterowa w drugim dniu konferencji, podczas której zaprezentowano 14 posterów. Streszczenia referatów i posterów dostępne są w formie pliku pdf na stronie konferencji: http://www.ing.pan.pl/CIMP-2010/Graph_Attach/CIMP-2010_abstract%20.pdf.

Ostatniego dnia obrad odbyły się warsztaty mikroskopowe w sali konferencyjnej Instytutu Nauk Geologicznych PAN. Dwie dwugodzinne sesje przy mikroskopach były przeznaczone na indywidualne konsultacje tych uczestników konferencji, którzy przywieźli własne preparaty mikroskopowe i chcieli przeprowadzić studia porównawcze czy też potwierdzić swoje oznaczenia taksonomiczne. W przerwie między sesjami mikroskopowymi przedstawiciele firmy PRECOPTIC Co. w prezentacji multimedialnej przedstawili ofertę najnowszych modeli mikroskopów NIKON i udzielali odpowiedzi na pytania dotyczące wyposażenia i ceny poszczególnych modeli mikroskopów. Niestety, mimo wcześniejszych zapowiedzi konsultanci firmy PRECOPTIC Co. nie zaprezentowali uczestnikom konferencji nowych modeli mikroskopów.

Ogromnym zainteresowaniem uczestników konferencji cieszyły się wszelkie imprezy towarzyszące, jak wieczór powitalny w niedzielę 12 września, uroczysta kolacja w restauracji Halka we wtorek 14 września, czy popołudniowe zwiedzanie Warszawy z przewodnikiem w środę 15 września. Ta ostatnia impreza, pomimo niepogody, była bardzo udanym akcentem konferencji z uwagi na osobę przewodnika (Marcin Plewka z Biura Turystycznego *Discover-Warsaw*), który w niezwykle zajmujący sposób opowiadał o stolicy i biegle władał kilkoma językami, prowadząc indywidualne rozmowy z uczestnikami wycieczki żywo zainteresowanymi historią i zabytkami Warszawy.

Integralną część konferencji stanowiła wycieczka pokonferencyjna w Góry Świętokrzyskie w dniach 16–19 września, w organizacji której nieocenioną pomoc okazali pracownicy Państwowego Instytutu Geologicznego – Państwowego Instytutu Badawczego, z Oddziału Świętokrzyskiego (dr Wiesław Trela, dr Zbigniew Szczepanik, dr Anna Fijałkowska-Mader, dr Jan Malec) i Oddziału Górnośląskiego (dr Monika Jachowicz-Zdanowska). Wyjazd na nastąpił 16 września w godzinach popołudniowych, uczestnicy dotarli do hotelu *Przedwiośnie* w Ameliówce wieczorem, i już we wczesnych godzinach porannych w piątek 17 września rozpoczęli dzień intensywnego zapoznawania się z geologią paleozoiku Gór Świętokrzyskich.

Pierwszego dnia wycieczki zwiedzano duże, czynne kamieniołomy w Wiśniówce Dużej, Bukowej Górze i Kowali oraz mały łom w Kajetanowie. Po południu uczestnicy wycieczki obejrzeliz ekspozycję muzealną w oddziale świętokrzyskim PIG-PIB w Kielcach, po czym w magazynie rdzeni zapoznali się z litologią i palinologią utworów proterozoiku i dolnego paleozoiku z wierceń na obszarze Bloku Górnego Śląska i Małopolski. Ta sesja rdzeniowa,

Ryc. 2. Kamieniołom Bukowa Góra, uczestnicy w drodze do odsłonięć dolnego dewonu

Ryc. 3. Kamieniołom Kowala, warstwy przejściowe dewon/karbon. Obie fot. M. Stempień-Sałek

Ryc. 4. Kamieniołom Zachełmie, dolomity środkowego dewonu. Fot. M. Stempień-Sałek

przygotowana przez Monikę Jachowicz-Zdanowską, Zbigniewa Szczepanika i Wiesława Trełę, trwała około dwóch godzin ze względu na duże zainteresowanie zespołami licznych, zróżnicowanych taksonomicznie i doskonale zachowanych, a także zilustrowanych na planszach akrylarachów, wyseparowanych z demonstrowanych rdzeni wiertniczych.

Kolejnego dnia uczestnicy wycieczki oglądali naturalne odsłonięcia kambru, ordowiku i syluru w Zbelutce, Zalesiu Górnym i w rejonie Barda. Szczególne wrażenie na naszych gościach wywarł przepelniony graptolitami profil wąwozu Pragowiec, tym bardziej, że spotkaliśmy tam wielu kolekcjonerów skamieniałości – zarówno studentów geologii, jak i amatorów. Finałem drugiego dnia wycieczki było zwiedzanie opactwa na Świętym Krzyżu oraz obejrzenie gołoborza, co zostało uwiecznione na grupowym zdjęciu uczestników. W ostatnim dniu wycieczki zaplanowano dla uczestników szczególną atrakcję, a mianowicie wizytę w kamieniołomie Zachełmie, skąd opisano odciski Tetrapoda, będące źródłem polskiej publikacji o tym w magazynie *Nature*. Kamieniołom Zachełmie, rozslawiony odkryciem tropów Tetrapoda aspiruje do miana polskiej geoatrakcji. Dzięki współpracy lokalnego samorządu z pracownikami oddziału świętokrzyskiego PIG-PIB wyrobisko kamieniołomu zamieniono w park z wyraźnymi popularnonaukowymi planszami, świetnie przedstawiającymi paleogeografię i biosferę tej części Gór Świętokrzyskich w paleozoiku. Oględziny tropów Tetrapoda w Zachełmie stały się pretekstem do przedstawienia obfitej dokumentacji fotograficznej tropów Tetrapoda z Irlandii przez uczestnika wycieczki, profesora Kena Higgisa z Uniwersytetu w Cork. Tropy z Irlandii były najstarszymi znanymi odciskami śla-

dów czworonogów, do czasu odkrycia polskich geologów w Zachełmiu i przyznać trzeba, że ich ilość i stan zachowania są imponujące.

Nieco mniej znane, ale ciekawe i wyjątkowo malowniczo położone wyrobisko starego kamieniołomu czekało na gości na Czerwonej Górze. I choć z roku na rok coraz bardziej zarośnięte, nadal zadziwia swoim ogromem i wielką miąższością permskich zlepieńców, które uczestnicy wycieczki mogli oglądać wcześniej, w wypolerowanej formie w Kolumnie Zygmunta na Placu Zamkowym w Warszawie oraz w sali Muzeum Geologicznego Świętokrzyskiego Oddziału PIG-PIB w Kielcach. Ostatnim punktem programu tego dnia i jednocześnie całej wycieczki pokonferencyjnej była neolityczna kopalnia krzemienia pasiastego w Krzemionkach koło Ostrowca Świętokrzyskiego. Wszystkim zaimponowało doskonale przygotowanie podziemnej trasy łączącej kilka szybów i pól eksploatacyjnych sprzed blisko 4 tysięcy lat. Nadmienić należy, że oprócz stanowisk geologicznych w kamieniołomach i odsłonięciach naturalnych, uczestnicy wycieczki niejako przy okazji podziwiali atrakcje turystyczne, jak zamek w Chęcinach, klasztor na Świętym Krzyżu, pogański wał kultowy na Łysej Górze, amfiteatr na Kadzielni i Pałac Biskupi w Kielcach.

Program wycieczki wraz ze zdjęciami oraz plik pdf z przewodnikiem wycieczki pokonferencyjnej w Górach Świętokrzyskich dostępne są na stronie: http://www.ing.pan.pl/CIMP-2010/index_cimp.htm.

Marzena Oliwkiewicz-Mikłasińska
& Marzena Stempień-Sałek